

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-388-398>

УДК: 378.147:37.011.3-051

Чайковський Павло Олегович,

аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4500-4003>

opndf23.chaikovskyi@kpmu.edu.ua

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА

Анотація. У статті порушуються проблеми сутності акмеологічного підходу в системі професійної підготовки педагога, визначення найбільш характерних ознак цього підходу, а також умов його практичної реалізації на етапі розбудови компетентнісної, особистісно зорієнтованої освіти. У цьому контексті проаналізовано тенденції розвитку освітньої галузі, зокрема професійно-педагогічної освіти, а також проаналізовано підходи науковців щодо трактування сутності акмеологічного підходу. Визначено особливості, що є найбільш актуальними для забезпечення її компетентнісної, особистісної зорієнтованості. Доводиться високий рівень залежності впровадження акмеологічного підходу в систему загальноосвітньої діяльності школяра та систему професійної підготовки педагога, зокрема формування реального досвіду самоорганізації освітньої діяльності на основі досягнення прогнозованого освітнього/професійного успіху.

Готовність майбутнього педагога до реалізації компетентнісного підходу (акмеологічна компетентність) трактується як складне поліфункціональне утворення, що має ціннісний, цільовий, мотивувальний потенціал і спонукає (на основі самопрограмування, самореалізації) до досягнення власного акме як у процесі професійного становлення, так і професійної діяльності у майбутньому. Визначено умови практичної реалізації акмеологічного підходу в системі професійної підготовки майбутнього педагога, формування його акмеологічної компетентності. Інтегрально вони стосуються зовнішніх умов, пов'язаних з організацією освітнього процесу на особистісно, компетентісно зорієнтованій основі, та внутрішніх, які у рамках заданих зовнішніх умов формують здатність студента до самоосвітньої діяльності, програмування професійного розвитку відповідно до власних потенційних можливостей.

Ключові слова: акмеологічний підхід; акмеологічна компетентність; особистісно зорієнтована освіта; цінності; суб'єктна позиція; особистісна, професійна самореалізація.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Актуальність акмеологічного підходу обумовлюється потребою переходу на інноваційну освітню парадигму, яка за своєю суттю є ціннісно, особистісно зорієнтованою і безпосередньо корелює з показниками якості, нарощування яких визначено як стратегічний напрям розвитку освіти. У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки зазначається: «Забезпечення якості вищої освіти є одним з фундаментальних принципів Європейського простору вищої освіти. Поняття «якість вищої освіти» охоплює відповідність вищої освіти визначеній місії (меті), набору стандартів чи критеріїв, позитивні зміни у підготовці студентів або особистісному зростанні, прозорість, підзвітність, досконалість [1].

Отож, йдеться про систему цінностей, закладених у місію, цілі вищої освіти, відповідно критерії та показники, за якими відбувається оцінювання її якості. При тому важливо враховувати той факт, що процес особистісного зростання в контексті професійної підготовки майбутнього фахівця реалізується на основі акмеологічного підходу, зрештою, у такий спосіб формується і його акмеологічна компетентність.

У монографії «Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття» акмеологія визначається як «наука про закономірності, умови, чинники і стимули, які сприяють або перешкоджають самореалізації зрілих людей у процесі самопросування до вершин професіоналізму та продуктивності діяльності творення» [2, с.7]. Виходячи з вищезазначеного, акмеологічний підхід трактується як напрям та орієнтир розвитку особистості, який визначає всебічне та перманентне її удосконалення, направлене на сферу найвищих особистісних досягнень у будь-якій сфері діяльності, освітній, професійній як провідних, що реалізуються впродовж життя. Спрямованість на акме фіксується у свідомості особистості, визначаючи ціннісні орієнтири стосовно людини та її майбутнього, а також проєктуючи оптимістичні погляди та перспективи: свої, інших людей, регіону, держави в цілому.

Слід зазначити, що акмеологічний підхід в системі освіти всіх рівнів актуалізується у зв'язку з переходом від традиційної на інноваційну, за своєю суттю особистісно зорієнтовану освіту. Сутнісна відмінність освіти інформаційно-репродуктивної (традиційної) від особистісно зорієнтованої полягає у зміні позиції того, хто навчається, в структурі освітнього процесу. Зокрема, в системі шкільної освіти йдеться про радикальну зміну взаємовідносин педагога та учня в освітній діяльності, фактично переходу від суб'єкт-об'єктних взаємовідносин до суб'єкт-суб'єктних. У цьому контексті надважливе значення полягає у формуванні позиції школяра як суб'єкта навчання, що характеризується активністю, ініціативністю, усвідомленістю освітнього процесу, тобто здатністю реалізувати управлінські функції в його структурі. Це означає, що школяр організовує освітній процес, орієнтуючись на свої особистісні характеристики, потенційні можливості розвитку, формуючи акмеологічну компетентність.

Немає необхідності доводити, що навчити цьому мистецтву школяра може лише педагог, який сам здатен досягати прогнозованих вершин у своєму життєздійсненні, важливих видах діяльності, а також володіє освітніми технологіями реалізації

акмеологічного підходу в організації освітньої діяльності школярів. Це означає, що в системі професійної підготовки майбутнього педагога повинні бути закладені компетентності, які відповідають за його здатність організовувати освітню діяльність школярів на основі акмеологічного підходу. Як зазначає С. Вітвицька «Акмеологічний підхід як базисна методологічна програма характеризується прогностичністю, оскільки орієнтує на прогноз якісного результату в підготовці педагогічних працівників, на аналіз продуктивності сучасного досвіду підготовки педагога й виділення перспективних ідей, чинників, під впливом яких він складається, на проектування продуктивних моделей професійної діяльності, на вивчення акмевершин у педагогічній діяльності» [3]. Інтегрально йдеться про акмеологічну компетентність педагогів, оскільки закономірно, що акмевершини у педагогічній діяльності визначаються на основі прогнозування ймовірних особистісних досягнень та проектування умов їх реалізації.

Зауважимо, актуальність даної проблематики підтверджує той факт, що такі наукові інституції, як Інститут педагогіки НАПН України, Інститут психології НАПН України, Інститут проблем виховання НАПН України, Університет менеджменту освіти НАПН України та ін. розглядають дану проблематику з позицій важливості та фундаментальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми акмеологічного підходу в освіті, зокрема в системі професійної підготовки педагога були предметом досліджень таких науковців як С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Н. Гузій, А. Деркач, М. Поташник, В. Панасюк та інші. Аналіз результатів досліджень вказує на те, що найбільш системні дослідження стосуються трьох головних напрямів: філософського (В. Андрущенко, В. Вакуленко, І. Зязюн, В. Кремень та інші), психологічного (Г. Балл, І. Бех, О. Бондарчук, В. Семиченко), та педагогічного (О. Дубасенюк, М. Євтух, О. Вітковська, С. Калаур, Н. Ничкало, В. Огнев'юк, О. Пехота, Т. Скорик, О. Цюняк) і вони більшою мірою трактуються як умови забезпечення особистісної орієнтованості освітнього процесу.

Варто зазначити, що проблематика дослідження акмеологічного напрямку в системі професійної підготовки педагога різноманітна, починаючи від життєвих вимірів особистості та умов досягнення життєвого успіху, завершуючи особливостями досягнення вершин професійної діяльності, у тому числі професійно-педагогічної. У цьому контексті йдеться про філософські основи інтерпретації акмеологічного підходу, психологічні механізми досягнення акме у житті та професії, а також педагогічні особливості реалізації особистісно зорієнтованого освітнього процесу, у рамках якого організовується освітня діяльність, здійснюються процеси самовиховання, особистісної самореалізації. Як зазначає дослідниця О. Вітковська, «педагогічна діяльність потребує постійного особистісного зростання, удосконалення професійної майстерності, саме це і є одним із аспектів дослідження акмеології» [4, с. 90].

При тому в системі особистісно зорієнтованої професійної освіти педагога значна увага приділяється процесам самоуправління, само програмуванню, самореалізації, тобто його здатності самостійно ставити високі цілі як прогнозовані орієнтири особистісного, професійного розвитку, відстежувати ефективність процесу їх досягнення. Тому дослідники визначають не лише об'єктивні, а й суб'єктивні

критерії реалізації акмеологічного підходу у професійній діяльності вчителя: «до суб'єктивних критеріїв належать: стійка педагогічна спрямованість, розуміння ціннісних орієнтацій професії педагога, задоволеність працею» [5, с. 215].

Значну увагу дослідники приділяють проблемі сутності та умов практичної реалізації акмеологічного підходу у процесі професійної підготовки педагога, зважаючи на те, що саме акмеологічна компетентність педагога дає можливість наповнити ціннісними (акмеологічними) смислами освітній процес в рамках неперервної, позитивної освіти, починаючи від дошкільної, завершуючи післядипломною. Водночас, як зазначається у монографії «Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття», «...в акмеології залишається безліч питань як теоретичного, так і прикладного планів, які ще потребують своєї конкретизації. Зокрема, про механізми виникнення кризових явищ в житті суспільства, про роль духовних чинників у досягненні акме, про взаємозв'язок акме особистості й акме суспільства, нові методи навчання і виховання особистості, які націлюються на максимальну реалізацію нею своєї природи» [2, с. 5].

Отож, означена проблема фундаментальна і потребує комплексного дослідження, що включає закономірності, принципи, зміст, форми, методи, технології організації освітнього процесу на основі акмеологічного підходу, чинники та умови їх реалізації в освітньому процесі в умовах професійної підготовки майбутнього педагога.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є представлення результатів дослідження щодо з'ясування сутності акмеологічного підходу в системі професійної підготовки педагога та конкретизації особливостей його практичної реалізації на етапі розбудови компетентнісної, особистісно зорієнтованої освіти. Реалізація мети передбачала вирішення таких **завдань**: проаналізувати підходи науковців щодо трактування сутності акмеологічного підходу в системі освіти, професійної підготовки педагога, виокремити особливості, що є найбільш актуальними для забезпечення її особистісної зорієнтованості; визначити умови практичної реалізації акмеологічного підходу у професійно-педагогічній підготовці фахівця.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Поняття «акмеологія» походить від грецьких «акме» (вершина, гостре) і «логос» (вчення). Акмеологія є досить новою галуззю знань, предметом якої є дослідження процесів, пов'язаних з творчістю людини, її самосвідомістю, здатністю до постійного самовдосконалення, спрямовуючи її на досягнення вищого саме для неї рівня розвитку як особистості, суб'єкта життя, професійної діяльності.

Так, В. Вакулєнко ще на початку системного розроблення основ дослідження проблеми акмеологічного підходу в Україні з адекватним філософським підґрунтям (2006 р.) зазначає, що «...починає формуватися акмеологія вищої педагогічної освіти,

предметом якої є: закономірності, умови, чинники та стимули продуктивного функціонування системи педагогічних закладів освіти; закономірності самореалізації творчих потенціалів основних учасників освітнього процесу; чинники, що сприяють і перешкоджають досягненню найвищих результатів (вершин) в умовах обмежень і розпоряджень, що накладаються на заклади освіти» [6].

Також науковці акцентують увагу на широкому спектрі застосування акмеологічного підходу через свою особистісну зорієнтованість. Тому інтеграція життєвого освітнього та професійного є закономірним форматом реалізації акмеологічного підходу, умовою формування акмеологічної компетентності суб'єкта навчання. Це означає, що в організації освітнього процесу на акмеологічній основі неодмінно мають бути реалізовані принципи життєтворчості, особистісної орієнтованості навчання та виховання (див. рис. 1).

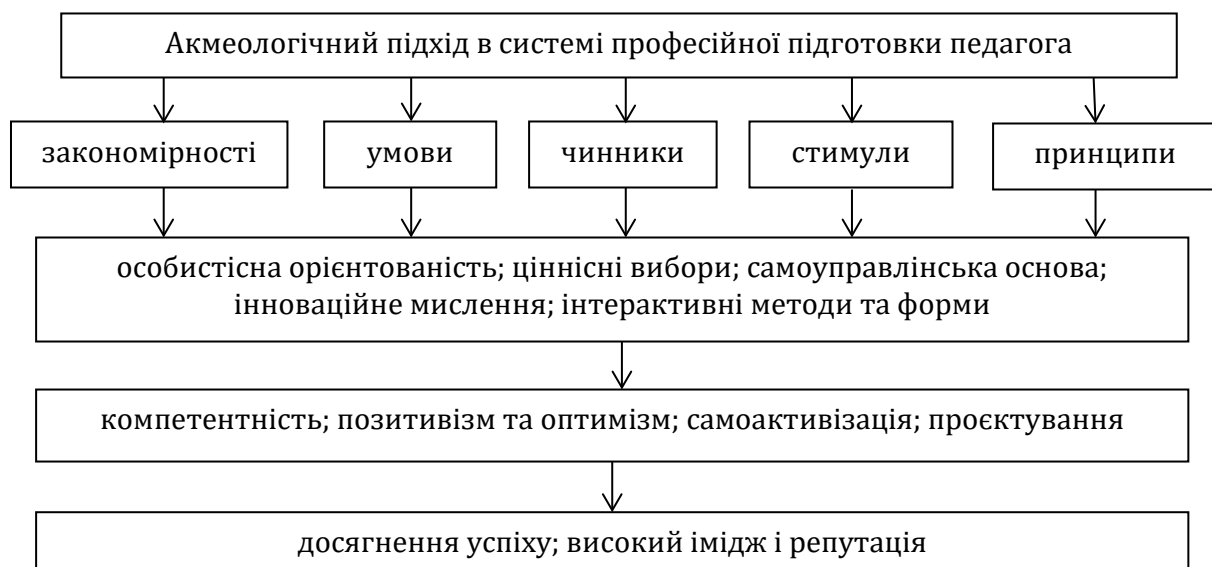


Рис. 1. Ключові аспекти реалізації акмеологічного підходу в системі професійної підготовки педагога

Підтвердженням цьому є позиція С. Вітвицької, яка, досліджуючи проблеми акмеологічного підходу до педагогічної підготовки магістрів освіти, зазначає: «Основними пріоритетними ознаками акмеологічного підходу в педагогічній освіті є: орієнтація на «акме» – вдосконалення на всіх етапах життя і діяльності людини; всебічний розвиток свідомості й діяльності груп (товариств); переконаність у можливості масового вдосконалення; оптимістичний погляд на людину та її майбутнє, виражений у антропоогічному акмеїзмі, використання акмеологічного проектування вищих досягнень окремими особами, а також групами і товариствами» [3].

Також проблематика, пов'язана з акмеологічним підходом, трактується у контексті створення комплексу умов для формування акмеологічної компетентності педагога, зокрема його акмеологічної позиції, спрямованості, інтегрованою метою яких є досягнення успіху в професії, як і у процесі професійного становлення та подальшого розвитку та саморозвитку.

Дослідники вказують на особистісну складову акмеологічної позиції педагога, фіксованих особистісних характеристик, які відповідають за установки, цінності, ставлення і більшою мірою реалізуються на само регуляторній, само управлінській основі (через самоаналіз, самоосвіту, саморозвиток, самоконтроль та ін.). Як зазначає О. Дубасенюк, «акмеологічний підхід у педагогічній освіті визначає пріоритетним забезпечення акмеологічного розвитку педагога, суб'єктними ознаками якого є ініціативність, самостійність, цілепокладання, планування та передбачення; інтенсивна включеність у діяльність та прагнення до саморегуляції (самоконтролю, самокорекції, самокомпенсації); орієнтація на саморозвиток і самооновлення; прагнення до самореалізації у творчості; інтеграція свого професійного шляху, структурування свого професійного досвіду і досвіду інших [7].

Усе це в комплексі вказує на необхідність формування позиції студента – майбутнього педагога як суб'єкта свого професійного становлення, який в освітньому процесі розвиває здатність до самоосвітньої діяльності, формує компетентності, що дозволяють самостійно ставити адекватні цілі професійного навчання, особистісного розвитку, формувати мотиваційну основу, орієнтуючись на майбутній професійний успіх, визначати форми та методи діяльності, які оптимально сприятимуть досягненню поставлених завдань, зважаючи на власні ресурси розвитку.

У цьому контексті сутнісним є органічний зв'язок системи професійного становлення майбутнього педагога та його майбутньої професійної діяльності. Важливим є розуміння того, що спільним для цих двох освітніх систем є освітній процес – навчально-виховна діяльність, що базується на спільних фундаментальних основах, до яких відноситься спрямованість на розбудову компетентнісної системи освіти, активне використання особистісно зорієнтованих освітніх технологій та ін. Те саме стосується і акмеологічного підходу та логіки його практичної реалізації: якщо система професійної підготовки педагога не базується на акмеологічних цінностях, а фіксується лише у змісті навчання (засвоюється інформація про сутність підходу, форми та методи упровадження в систему шкільної освіти), то студент – майбутній педагог не зможе формувати необхідні компетентності, не набуде необхідного реального досвіду організації навчання на основі акмеологічного підходу.

Конкретизує зазначену позицію та вказує на механізми її реалізації дослідниця Г. Сотська: «Діалогічний зв'язок професіоналізму педагога та професіональному діяльності є підґрунтям розвитку акмепрофесіонала, який володіє інноваційним мисленням, що характеризується накопиченням нового знання у вигляді інновацій, під якими варто розуміти об'єктивне нове, що утворюється у процесі синтезу знань з різних сфер буття; усвідомлює значущість особистісного сенсу діяльності, Я-концепції, необхідність самовизначення і самореалізація у професійній сфері, що зумовлено переходом від прагматично-технологічної орієнтації сучасного суспільства до людиномірних орієнтирів його розвитку; професійно мобільний, тобто володіє здатністю гнучко перебудовувати напрям і зміст своєї діяльності, знаходити відповіді і реалізовувати себе в умовах динамічності соціального життя, відчувати себе соціально-компетентною особистістю; здатний до саморозвитку і самовдосконалення упродовж життя [8].

Отож, формування компетентностей педагога у сфері акмеології (акмеологічної компетентності) передбачає необхідність розвитку власного досвіду навчання на акмеологічній основі, розвиток позиції суб'єкта свого професійного становлення, а також суб'єкта життєздійснення, формування життєвого простору.

Аналіз та узагальнення різних підходів авторів, які досліджують сутність та практику реалізації акмеологічного підходу в освітній сфері, дало можливість сформулювати найбільш характерні ознаки цього підходу, умови його практичної реалізації:

1. Орієнтація на акме є інтегральною і фіксованою характеристикою особистості, яка проявляється у всіх сферах її життєздійснення: потреба у досягненні високих результатів у навчанні, процесі професійного становлення позначається на цінностях самореалізації в життєвому просторі, потребі ставити високі цілі і досягати їх.

2. В основі професійного становлення педагога, організації освітнього процесу важливим є культивування оптимістичного погляду на себе, свої можливості, інших людей, віра у високий потенціал розвитку.

3. Реалізація акмеологічного підходу в структурі професійного становлення вчителя передбачає активізацію само управлінських процесів, які починаються від постановки адекватних (високих, але досяжних) цілей, самоорганізації освітньої діяльності, самодіагностики та самооцінювання рівня його результативності.

4. Важливим у контексті освіти, що реалізується на засадах акмеологічного підходу, є розвиток здатності здобувача освіти до проектування, що передбачає управління розвитком на основі аналізу, розрахунку та оптимістичних прогнозів.

5. Основою практичної реалізації акмеологічного підходу в освітній діяльності є інтерактивні методи та форми навчання, що мають особистісно зорієнтовану природу. До них відносяться методи прогнозування, алгоритмізації, діалогічні, дискусійні методи, метод проєктів, метод конкретних ситуацій (кейс-метод), робота в малих групах, тренінги та інші. Важливими є методи, пов'язані з рефлексією, які дають можливість студенту проаналізувати та усвідомити якість освітнього процесу з позиції досягнення прогнозованих цілей, оцінити ефективність способів досягнення власного «акме», а також виявити сильні сторони, особистісні здобутки, як і діагностувати проблеми, що гальмували процес їх досягнення.

Загалом акмеологічна компетентність педагога, як готовність до організації освітньої діяльності на засадах акмеологічного підходу, включає знання теорії акмеології в освіті, яка дає розуміння означених процесів, їх сутності, закономірностей, принципів та ін., а також володіння практичним досвідом організації діяльності цього рівня. Підкреслимо, у контексті вищезазначеного, особливо важливо, щоб сучасний менеджер освіти, як зазначає у своїй роботі «Керівник у сфері освіти : інтелігент, інтелектуал, менеджер-новатор» І. Кучинська, організатор повинен володіти інноваційним мисленням, креативністю, організаційною культурою, прагнучи застосовувати всі актуальні підходи задля професійного удосконалення педагогічного колективу [10].

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, «Акме» в контексті педагогічної професії трактується як багатовимірна характеристика особистості вчителя з комплексами ознак, які інтегрально дають можливість спрямувати та мобілізувати себе на досягнення успіху у професійній діяльності як стану/фіксованого відчуття професійної та особистісної самореалізації, спроможного досягти у професійному розвитку високого рівня.

Відповідно і система професійної підготовки педагога має бути спрямована на формування його акмеологічної компетентності, яка трактується як складне поліфункціональне утворення, яке мотивує і спрямовує до професійного саморозвитку, визначає здатність студента до самопрограмування, самореалізації власного потенціалу розвитку, досягнення власного акме як у процесі професійного становлення, так і професійної діяльності в перспективі.

І умови практичної реалізації акмеологічного підходу у визначеному контексті безпосередньо корелюють з його базовими характеристиками і стосуються не лише зовнішніх, пов'язаних з організацією освітнього процесу на особистісно зорієнтованій основі, а й внутрішніх, які відповідають за самоосвітню діяльність майбутнього педагога (самореалізацію потенціалу особистісного та професійного розвитку).

Перспективи подальших досліджень пов'язані як з системними дослідженнями щодо трактування сутності акмеологічної компетентності майбутнього педагога, розробленням критеріально-діагностичного інструментарію визначення рівня її сформованості, так і подальшим удосконаленням змісту та методики організації освітнього процесу в рамках його професійного становлення. Перспективним вважаємо використання у зазначеному контексті можливостей неформальної та інформальної освіти.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, 2022. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf>>.

2. Фундаментальна акмеологія – наука XXI століття: монографія, 2019. Редкол. В.О. Огнев'юк, В.М. Гладкова, Я.С. Фруктова. Київ: *Інтерсервіс*, 206.

3. Вітвицька, С.С., 2012. Акмеологічний підхід до педагогічної підготовки магістрів освіти. *Інтелектуальна та творча обдарованість: спільне та відмінне: матеріали круглого столу 23 січня 2012 р.* Київ: ТОВ. «Інформаційні системи», 114-119.

4. Вітківська, О., 2020. Акмеологічна модель сучасного педагога в системі післядипломної освіти. *Освітні розвідки*, 1(84). 90-99. Доступно: <<https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/56/62>>.

5. Калаур, С., 2023. Психолого-педагогічні засади стимулювання педагогів до професійного розвитку в системі післядипломної освіти на засадах акмеологічного підходу. *Social Work and Education*, 10(2), 211-223.

6. Вакуленко, В., 2006. Педагогічна акмеологія: досягнення і проблеми. *Філософія освіти*, 3(5), 124-133.

7. *Акмеологічна концепція розвитку професійного педагога. Професійна педагогічна освіта: акмесинергетичний підхід*, 2011. Монографія / За ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 5-57.

8. Сотська, Г.І., 2017. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України. *Edukacja dla przyszłości w świetle wyzwań XXI wieku*. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, 387-397. Доступно: <<https://lib.iitta.gov.ua/709238/1/%D1%81%D0%BE%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B02.pdf>>.

9. Євтух, М.Б., 2020. Акмеологічний підхід до становлення професійної успішності майбутнього вчителя. *Вісник авіаційного університету «Чернігівський колегіум» імені А. Г. Шевченка» (серія: педагогічні науки)*, 8-12. Доступно: <[https://lib.iitta.gov.ua/720423/1/visnik_163\(7\)-8-13.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/720423/1/visnik_163(7)-8-13.pdf)>.

10. Кучинська І.О., 2019. Керівник у сфері освіти: інтелігент, інтелектуал, менеджер-новатор. *Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]*, 27(2-2019). Кам'янець-Подільський, 59-63.

THE ESSENCE AND FEATURES OF THE IMPLEMENTATION OF THE ACMEOLOGICAL APPROACH IN THE PROFESSIONAL TRAINING SYSTEM OF A TEACHER

Pavlo Chaikovskiy,

postgraduate student,

Department of Pedagogy and Education Management,
Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University
Kamianets-Podilskiy, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4500-4003>

opndf23.chaikovskiy@kpnu.edu.ua

Abstract. The article deals with the problems of acmeological approach's essence concerning the professional teacher training, defining the most characteristic features of this approach, as well as the conditions for its practical implementation in the process of forming competence-based, personally directed education. In this context there were analyzed the trends in the development of the educational sphere, in particular professional pedagogical education, as well as the approaches of scientists regarding the interpretation of the acmeological approach's essence. Also there were determined features that are the most relevant for ensuring its competence and personal directed education. A high level of dependence of implementing the acmeological approach into the system of educational activities of the schoolchild and

the system of the teacher's professional training is proved, in particular, the formation of real experience of self-organizing the educational activities, based on the achievement of predicted educational/professional success.

The readiness of the future teacher to implement the competence approach (acmeological competence) is interpreted as a complex multi-functional education, that has a valuable, targeted, motivational potential and encourages (on the basis of self-programming, self-realization) to achieve one's own acme in the process of professional formation, professional activity in future.

The conditions for the practical implementation of the acmeological approach in the system of professional training of the future teacher and the formation of his acmeological competence have been determined. They integrally refer to external conditions, related to the organization of the educational process on a personal, competence directed basis, and internal conditions that, within the framework of external conditions, form the student's ability to self-education, programming there professional development in accordance with their own potential.

Keywords: acmeological approach; acmeological competence; personally directed education; values; subject position; personal, professional self-realization.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032], 2022. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 liutoho 2022 r. № 286-r. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf>>.
2. Fundamentalna akmeolohiia – nauka KhKhI stolittia [Fundamental Acmeology - The Science of the 21st Century], 2019. Monohrafiia / Redkol. V.O. Ohneviuk, V.M. Hladkova, Ya.S. Fruktova. Kyiv: Interservis, 206.
3. Vitvytska, S.S., 2012. Akmeolohichni pidkhid do pedahohichnoi pidhotovky mahistriv osvity [Acmeological Approach to Pedagogical Training of Masters of Education]. *Intelektualna ta tvorcha obdarovanist: spilne ta vidminne: materialy kruhloho stolu 23 sichnia 2012 r.* Kyiv: TOV. «Informatsiini systemy», 114-119.
4. Vitkovska, O., 2020. Akmeolohichna model suchasnoho pedahoha v systemi pisliadyplomnoi osvity [Acmeological Model of a Modern Teacher in the System of Postgraduate Education]. *Osvitni rozvidky*, 1(84). 90-99. Dostupno: <<https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/56/62>>.
5. Kalaur, S., 2023. Psykholoho-pedahohichni zasady stymuliuвання pedahohiv do profesiinoho rozvytku v systemi pisliadyplomnoi osvity na zasadakh akmeolohichnoho pidkhodu [Psychological and Pedagogical Foundations for Stimulating Teachers' Professional Development in the System of Postgraduate Education Based on the Acmeological Approach]. *Social Work and Education*, 10(2), 211-223.

6. Vakulenko, V., 2006. Pedagogichna akmeologhiia: dosiahnennia i problemy [Pedagogical Acmeology: Achievements and Problems]. *Filosofia osvity*, 3(5), 124–133.
7. Akmeologichna kontsepsiia rozvytku profesiinoho pedahoha. Profesiina pedahohichna osvita: akmesynerhetychnyi pidkhid [Acmeological Concept of Professional Teacher Development], 2011. Monohrafiia / Za red. O.A. Dubaseniuk. *Zhytomyr: vyd-vo ZhDU im. I. Franka*, 5-57.
8. Sotska, H.I., 2017. Akmeologichnyi pidkhid u pedahohichnii osviti Ukrainy [Acmeological Approach in Pedagogical Education in Ukraine]. *Edukacja dla przyszłości w świetle wyzwań XXI wieku*. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, 387-397. Dostupno: <<https://lib.iitta.gov.ua/709238/1/%D1%81%D0%BE%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B02.pdf>>.
9. Ievtukh, M.B., 2020. Akmeologichnyi pidkhid do stanovlennia profesiinoi uspishnosti maibutnoho vchytelia [Acmeological Approach to the Formation of Professional Success of a Future Teacher]. *Visnyk aviatsiinoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni Ā. H. Shevchenka» (seriia: pedahohichni nauky)*, 8-12. Dostupno: <[https://lib.iitta.gov.ua/720423/1/visnik_163\(7\)-8-13.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/720423/1/visnik_163(7)-8-13.pdf)>.
10. Kuchynska, I.O., 2019. Kerivnyk u sferi osvity: intelihent, intelektual, menedzher-novator [The Leader in the Field of Education: Intellectual, Innovator, Manager]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka: Zbirnyk naukovykh prats / Kamianets-Podilskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohienka; Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy [hol. red. Labunets V.M.]*, 27(2–2019). Kamianets-Podilskiy, 59-63.